

10.6.2020

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT

Valtiovarainministeriön kannanotto vuoden 2019 tilinpäätöksestä

Valtiovarainministeriö antaa valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 66 i §:n mukaisen perustellun kannanottonsa Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen (VATT) vuoden 2019 tilinpäätöksestä.

Tilinpäätöskannanoton perustana ovat viraston tilinpäätös, joka sisältää toimintakertomuksen, sekä siitä annettu valtioneuvoston tarkastusviraston tilintarkastuskertomus. Lisäksi perustana on kansainvälisen arviointiryhmän laatima arvio VATT:n toiminnasta, joka luovutettiin valtiovarainministeriölle 14.2.2020.

Ministeriön yleisarvio VATT:n tuloksellisuudesta ja tavoitteiden saavuttamisesta on **hyvä**¹. VATT tekee korkealaatuista taloustieteellistä tutkimusta yhteiskunnallisesti tärkeistä kysymyksistä. Kokonaistuottavuusindeksillä mitattuna tuottavuus oli vuonna 2019 aiempaa korkeampi.

Valtioneuvoston tarkastusviraston tilintarkastuskertomuksessa ei ollut virastolle huomautettavaa.

1 Arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

VATT:n tuloksellisuus on kehittynyt viime vuosina positiivisesti. Kokonaistuottavuusindeksillä mitattua tuottavuutta on kasvattanut etenkin julkaisutoiminnan tuotosindeksin nopea kasvu. Kansainvälisen arviointiryhmän mukaan VATT:n tutkimuksen akateeminen taso on noussut huomattavasti vuodesta 2007, jolloin edellinen arvio VATT:n toiminnasta tehtiin. Arvioinnin mukaan VATT on myös pärjännyt hyvin ulkoisen tutkimusrajoituksen haussa ja tiivistänyt yhteistyötään yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa.

1.1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Virasto saavutti tavoitteensa pääosin.

VATT:n toiminnan vaikuttavuus perustuu siihen, että taloustieteellistä tutkimusta tehdään yhteiskunnallisesti tärkeistä kysymyksistä. Keskeisenä tavoitteena on, että VATT:n tuottamaa tutkimustietoa ja asiantuntemusta voidaan hyödyntää talouspolitiikan suunnittelussa.

Kansainvälisen arviointiryhmän arvion mukaan VATT:n tutkimus on akateemisesti korkeatasoista ja se kohdistuu päätöksenteon näkökulmasta merkityksellisiin ilmiöihin.

VATT:n tutkimusaiheista työllisyyttä käsittelevät teemat saivat julkista huomiota, kun vuoden aikana julkaistiin tutkimusraportit perustulosta ja aktiivimallista ja VATT:n tutkijat kommentoivat julkisuudessa hallituksen työllisyystoimia.

¹ Asteikko: erinomainen / hyvä / tyydyttävä / välttävä / heikko

Työllisyyden lisäksi VATT:n tutkijat ovat osallistuneet muun muassa koulutuspolitiikkaa, ilmastopolitiikkaa, sosiaaliturvaa ja verotusta koskevaan julkiseen keskusteluun. Vuoden aikana VATT:n asiantuntijoita on osallistunut useisiin politiikkaa valmisteleviin asiantuntijaryhmiin ja VATT:n tutkijat ovat olleet sekä eduskunnan että kansainvälisten organisaatioiden (IMF, OECD ja Euroopan komissio) kuultavana.

VATT:n yhteydessä toimiva riippumaton talouspolitiikan arviointineuvosto julkaisi viidennen raporttinsa tammikuussa 2019. Raportissa arvioitiin hallituksen talouspoliittisen linjan keskeisiä kohtia.

1.2 Toiminnallinen tuloksellisuus

Virasto saavutti tavoitteensa pääosin. Julkaisutoiminnan tuotosindeksi nousi vuonna 2019 selvästi edellisvuoteen verrattuna, mutta sen sijaan asiantuntijatoiminnan tuotosindeksi laski vuoteen 2018 verrattuna. Kokonaistuottavuusindeksi oli vuonna 2019 hieman edellisvuotta korkeammalla tasolla.

1.2.1 Toiminnallinen tehokkuus

Virasto saavutti tavoitteensa pääosin.

VATT:n keskeiset tavoitteet vuodelle 2019 olivat menestyminen tutkimusrahoituksen hankinnassa siten, että VATT pystyy jatkossakin keskittymään tutkimuksessa painopistealueisiinsa; strategisten rekrytointien hyödyntäminen tutkimusohjauksen ja tutkimustoiminnan vahvistamisessa sekä tutkimuksen tukipalvelujen kehittäminen.

VATT:n toiminnan tuottavuudelle on asetettu mittareiksi julkaisutoiminnan tuottavuusindeksin ja kokonaistuottavuusindeksin muutos. Julkaisutoiminnan tuotosindeksi nousi 9,1 prosenttia vuonna 2019 edellisvuoteen verrattuna. Sen sijaan asiantuntijatoiminnan tuotosindeksi laski 6,3 prosenttia vuoteen 2018 verrattuna. Kokonaistuottavuusindeksi nousi 0,5 prosenttia vuodesta 2018.

Vuonna 2019 VATT:n täydentävän rahoituksen määrä väheni selvästi verrattuna vuoteen 2018. Erityisesti Strategisen tutkimuksen neuvoston, VN-TEAS-instrumentin ja Kelan rahoitushauissa menestyminen oli selvästi heikompaa kuin aiempina vuosina. Suomen Akatemian rahoitushauissa VATT menestyi kuitenkin erinomaisesti myös vuonna 2019.

Tutkimuksen tukipalvelujen kehittämisen painopistealue vuonna 2019 oli ICT-infrastruktuurin uudistustyön toteuttaminen.

1.2.2 Tuotokset ja laadunhallinta

Virasto saavutti tavoitteensa pääosin. Tavoitteena oli, että julkaisujen laatupainotettu määrä suhteutettuna henkilötövuosiin kasvaa ja että asiantuntijatoiminnassa pystytään keskittymään vaikuttavuuden kannalta tärkeimpiin kohteisiin. Julkaisutuotostavoitteen VATT saavutti. Sen sijaan asiantuntijatoiminnan määrä supistui edellisvuodesta. Selkein ero vuoteen 2018 verrattuna oli, että päätöksentekoa palvelevia lausuntoja ja lehtikirjoituksia julkaistiin selvästi vähemmän.

1.2.3 Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen

Virasto saavutti tavoitteensa osittain. VATT:n henkilötövuosien määrä pysyi samalla tasolla kuin edellisenä vuonna oli toimintavuoden lopussa sopimusten

perusteella 52,2 henkilötyövuotta. Henkilöstön tyytyväisyys on pysynyt samalla tasolla kolmen vuoden ajan. VMBaron kokonaisindeksi oli 3,8, tavoitetta ei ihan saavutettu. Vuonna 2019 sairauspoissaolojen määrä VATT:ssa oli 4,5 työpäivää henkilötyövuotta kohti (tavoite 4), mikä on selvästi vähemmän kuin vuonna 2018.

2 Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulosvastuun kannalta sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista

Tilinpäätös ja VATT:n muu raportointi antavat kattavan ja luotettavan kuvan viraston toiminnasta ja sen tuloksista.

3 Toimenpiteet, joihin viraston on tarpeen ryhtyä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

VATT:n tulee kiinnittää huomiota siihen, että tutkimustoiminnan korkean laadun lisäksi myös asiantuntijatoiminnan vaikuttavuutta tehostetaan. Kansainvälisen arviointiryhmän mukaan VATT:n vaikuttavuus voisi olla nykyistä vahvempi poliittisen päätöksenteon tukemisessa, kuten uudistusten valmistelussa ja ennakkoarvioinnissa.

Valtiovarainministeriö on tyytyväinen, että VATT on toteuttanut välttämättömiä ICT-uudistuksia sekä vahvistanut panostuksia henkilöstön työhyvinvointiin.

VATT:n tutkimusprofiili palvelee kohtuullisen hyvin ministeriön keskeisiä tietotarpeita. Tutkimusteemojen sisällä tulee huolehtia siitä, että tutkimustoiminta kohdistuu talouspolitiikan kannalta relevantteihin kysymyksiin. Tämä samalla parantaa tutkimuksen yhteiskunnallista vaikuttavuutta edelleen.

4 Valtiovarainministeriön toimenpiteet tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Ministeriön ja VATT:n välistä yhteistyötä ja kanssakäymistä voidaan edelleen parantaa. Ministeriössä kartoitetaan nykyistä paremmin tutkimustietotarpeet ja välitetään ne VATT:lle nykyistä selkeämmin, jotta tutkimus ja tiedon tarve voisivat luontevasti kohdata. VATT:n ja ministeriön välistä yhteistyön kehittämistä korosti myös kansainvälinen arviointiryhmä.

Ministeriössä on meneillään kehittämishanke, jonka tavoitteena on parantaa hallinnonalan tulosohjauksen ja taloussuunnittelun vaikuttavuutta sekä tehostaa, parantaa ja selkeyttää suunnittelu-, ohjaus- ja seurantaprosesseja.

Valtiovarainministeri

Matti Vanhanen

Hallinto- ja kehitysjohtaja, ylijohtaja

Juha Majanen

Tiedoksi

Valtiovarainministeriö, budjettiosasto
Valtiokonttori, tutkiahallintoa.fi
Valtiontalouden tarkastusvirasto